

Artikel: Een eeuw vestigingskolonialisme: Rashid Khalidi's perspectief op het Palestijns Israëlijs conflict

Auteur: Furkan Ertas

Verschenen in *Skript Historisch Tijdschrift*, jaargang 46.1, 63-65.

© 2023 Stichting Skript Historisch Tijdschrift, Amsterdam

ISSN 0165-7518

Skript Historisch Tijdschrift is een wetenschappelijk blad dat viermaal per jaar verschijnt. De redactie, bestaande uit studenten en pas afgestudeerden, wil bijdragen aan actuele historische debatten, en biedt getalenteerde studenten de kans om hun werk aan een breder publiek te presenteren.

RECENSIE

EEN EEUW VESTIGINGSKOLONIALISME: RASHID KHALIDI'S PERSPECTIEF OP HET PALESTIJNS-ISRAELISCH CONFLICT

Furkan Ertas

Met de recente escalatie van het conflict in de Gazastrook verschijnt de naam van het boek *The hundred years' war on Palestine: a history of settler colonialism and resistance, 1917-2017* frequent in de media. Het boek is geschreven door de Palestijns-Amerikaanse historicus Rashid Khalidi en is voor het eerst gepubliceerd in 2020 door uitgeverij Metropolitan Books. In dit boek schrijft Khalidi over het Palestijns-Israëliisch conflict in de periode tussen 1917 en 2017.

Khalidi verdeelt het boek in zes chronologische hoofdstukken, elk gewijd aan wat hij beschouwt als zes koloniale oorlogsverklaringen tegen de Palestijnen gedurende de afgelopen honderd jaar. In *The hundred years' war on Palestine* bestudeert Khalidi het conflict door middel van een postkoloniale benadering. Volgens de historicus is het Palestijns-Israëliisch conflict in de geschiedschrijving te vaak geportretteerd als een nationalistische oorlog tussen Israëliërs en Palestijnen of als een etnoreligieuze strijd tussen de Joden en Arabieren. Khalidi stelt dat deze benadering en portrettering van de recente geschiedenis gebrekkig is. De auteur wil daarom met dit boek duidelijk maken dat het conflict tevens beschouwd moet worden als een koloniale strijd tussen vestigingskolonisten en gekoloniseerden. Khalidi's centrale these stelt daarom dat de Palestijnen, als inheemse bevolking, in de afgelopen eeuw geconfronteerd zijn met een vorm van kolonialisme, waarbij kolonisten zich permanent vestigen in het betwiste gebied.

Rashid Khalidi ontleent zijn bronmateriaal aan een divers assortiment verslagen, waaronder de memoires van zijn familie uit de vroege twintigste eeuw. Ook refereert de auteur regelmatig naar zijn eigen herinneringen die hij gedurende zijn verblijf in het epicentrum van de Libanonoorlog in 1982 heeft verzameld. Daarnaast versterkt Khalidi het boek met inzichten uit zijn deelname aan de Palestijnse delegatie tijdens de onderhandelingen van de Oslo-akkoorden. Naast Khalidi's eigen memoires, omvat zijn bronnenmateriaal ook academische studies en exclusieve bronnen die hem zijn aangeboden door voormalige Amerikaanse diplomaten. *The hundred years' war on Palestine* is dus tot stand gekomen aan de hand van een breed scala aan diverse bronnen. Dit zorgt ervoor dat zijn methode vernieuwend is. Het boek is namelijk een unieke combinatie tussen een autobiografie en een historische monografie over het conflict.

In het boek spreekt Khalidi zijn ergernissen uit over de gangbare historiografie van het conflict. Volgens Khalidi is binnen deze historiografie de *agency* van Palestijnen over het algemeen genegeerd en onderbelicht gebleven. Ook zou een groot deel van deze academische publicaties geschreven zijn om te dienen als politieke instrumenten om bepaalde politieke belangen te behartigen. Volgens de auteur is de geschiedenis van de Palestijnen ideologisch gemanipuleerd in invloedrijke werken zoals *From time immemorial*, en is door schrijvers als Joan Peters het beeld geschetst dat de Palestijnse natie een recent "geconstrueerd" idee is. Peters' werk en soortgelijke boeken waren

in de afgelopen decennia populair bij het bredere Westerse publiek. Volgens Khalidi kunnen de Palestijnen daarom gecategoriseerd worden als een bewust verzwegen en gemarginaliseerde groep binnen de geschiedschrijving. In tegenstelling tot deze "traditionele" onderzoeken besteedt Khalidi extensief aandacht aan Palestijnse agency en vormt dit de basis van zijn werk.

Khalidi behandelt niet uitsluitend de historische marginalisatie van Palestijnen in de geschiedenis en historiografie. Binnen zijn analyse schetst hij ook de interne tekortkomingen die kenmerkend zijn voor de handelwijze van de Palestijnse autoriteiten. Deze resulteerden in de huidige omstandigheden van het Palestijnse volk. Hij belicht bijvoorbeeld de wijze waarop politieke onenigheden, corruptie en onderlinge disputen een belemmering vormden voor een verenigd en georganiseerd verzet. Toch blijven vestigingskolonialisme, onderdrukking en diverse marginaliserende externe factoren als etnische zuiveringen de centrale thema's in Khalidi's boek. Khalidi's meest opvallende keuze in het werk is dat hij de Jom Kipoer-oorlog van 1973 buiten beschouwing laat in zijn analyse over het Palestijns-Israëliisch conflict. In deze oorlog stond Israël tegenover Egypte en Syrië en hadden de Palestijnen een relatief onbeduidende rol. Het laatstgenoemde feit blijkt Khalidi's keuze te verklaren. Impliciet categoriseert Khalidi de Jom Kipoer-oorlog als een conflict tussen de Israëliische, Egyptische en Syrische naties. Khalidi probeert met het buiten beschouwing laten van deze oorlog uit 1973, het Palestijns-Israëliisch conflict te ontkoppelen van het 'grotere' oorlogsnarratief tussen de Arabieren en Israëliërs. Lezers kunnen zich afvragen in hoeverre Khalidi's eigen ideologische overtuigingen en politieke motieven achter deze keuze schuilen. Ondanks dat de Palestijnen niet actief deelnamen aan de oorlog, had de Jom Kipoer-oorlog wel significante gevolgen voor het Palestijns-Israëliisch conflict.

Een ander hiaat in Khalidi's argumentatie is dat hij het begrip (vestigings)kolonialisme niet concreet definieert. De auteur lijkt zich in eerste instantie niet expliciet te positioneren in het uiteenlopende debat over de definitie van het begrip en de rol hiervan binnen de historiografie. Het blijft daarom onduidelijk voor de lezer wat de exacte definitie van het begrip voor Khalidi is. Hij gaat er mogelijk ten onrechte van uit dat de lezer al voorkennis heeft, ondanks de diepgaande verdeeldheid en polarisatie in de historische debatten over Palestina, Israël en vestigingskolonialisme. Zo hebben intellectuelen en historici als Noam Chomsky, Edward Said, Ilan Pappé, Lorenzo Veracini, Benny Morris en Avi Bareli de koloniale aard van het conflict eerder behandeld met ieder diverse onderbouwingen en bevindingen.

Desondanks biedt *The Hundred Years' War on Palestine: A History of Settler Colonialism and Resistance, 1917-2017*, diepgaande en innovatieve perspectieven over de koloniale dimensies van het conflict tussen de Palestijnen en Israëliërs. De auteur betwist veelvuldig de gangbare theorieën van historici over de Palestijnen en hun conflict met de Israëliërs. Khalidi stelt dat het Palestijns-Israëliisch conflict niet alleen als een nationalistische of ethnoreligieuze oorlog moet worden gezien, maar ook beschouwd moet worden als een koloniale strijd. De nadruk van het boek ligt op Palestijnse agency, die volgens Khalidi in eerdere historiografie onderbelicht is gebleven. De integratie van autobiografische elementen in het boek, zoals de familiale en persoonlijke ervaringen van de auteur, maakt het werk uniek en biedt hiermee zowel een academische als persoonlijke kijk op de complexe en sterk gepolitiseerde geschiedenis van het onderwerp.

Furkan Ertas volgt de onderzoeksmaster Geschiedenis aan de Universiteit van Amsterdam. Zijn interessegebieden zijn de geschiedenis van het Ottomaanse Rijk en het Midden-Oosten.

The Hundred Years' War on PALESTINE

A History of Settler Colonialism
and Resistance, 1917–2017

Rashid Khalidi

Author of Palestinian Identity

Rashid I. Khalidi,
*The hundred years' war on Palestine: a history
of settler colonialism and resistance, 1917-2017,*
(Profile Books, 2020)
ISBN9781781259344
Paperback, €16,99
336 bladzijden